

BioRaS
Portal o **Biološkoj Raznovrsnosti Srbije**
Ver 3.0

UPUTSTVO ZA KORIŠĆENJE
za spoljnje saradnike

BioRaS portal je on-line višekorisnička platforma za prikupljanje i prezentaciju informacija o vrstama biljaka, životinja i gljiva koje žive u Srbiji, statusu njihove zaštite i posmatranjima iz prirode.

Mogućnosti sistema i prava pristupa

Portal se sastoji iz javnog dela (dostupan svima uključujući i anonimne posetioce) i administrativnog dela koji je dostupan samo korisnicima sa posebnim pravima. Mogućnost dodavanja informacija imaju samo registrovani korisnici u obimu i na način koji je definisan kategorijama korisnika.

Anonimni korisnik nema otvoren nalog na BioRaS portalu i ima mogućnost pristupa samo javnom delu gde može da:

- čita sve teksove o vrstama i taksonima koji su publikovani na portalu,
- pretražuje i pregleda podatke o sistematici vrsta gljiva, biljaka i životinja koje žive u Srbiji – *stablo života*,
- pregleda tekstualne i vizuelne informacije o vrstama u bazi,
- dobije uvid o status zaštite pojedinih vrsta u Srbiji,
- dobije podatke o rasprostranjenju vrsta u Srbiji u vidu mape u kojoj su prikazane tačke nalaza sa preciznošću od 10X10 km.

Korisnici koji su dobili ličnu kombinaciju korisničkog imena i lozinke su tzv. **registrovani korisnici portala** koji, u zavisnosti od kategorije kojoj pripadaju, mogu da pristupaju alatima i podacima na portalu. Kategorije registrovanih korisnika portala su: spoljnji saradnik, bliski saradnik, moderator taksonomske grupe i administrator.

Spoljnji saradnik ima pristup alatima samo u javnom delu portala kojima može da:

- postavi podatak sa terena o posmatranju/prikupljanju neke vrste iz baze podataka – *nalaz*,
- priloži ilustraciju primerka o kojoj kreira nalaz – *ilustracija nalaza*,
- predloži identifikaciju za objekat svog nalaza i
- pregleda svoje publikovane nalaze.

U administrativnom delu portala podaci se mogu menjati i dopunjavati korišćenjem niza specijalizovanih alata i pristup ovom delu je dozvoljen samo uz odgovarajuće korisničko ime i lozinku. Ulaskom u administrativni deo korisniku se omogućava održavanje delova baze podataka za koju su mu dodeljena prava. Administrativnom delu portala mogu da pristupaju bliski saradnici, moderatori taksonomske grupe i sistem administratori. O dobijanju status bliskog saradnika i moderatora taksonomske grupe odlučuju organizacije koje su preuzele moderaciju određene taksonomske grupe. Status administratora sistema dobijaju osobe za koje se dogovore članice Konzorcijuma organizacija za kartiranje i monitoring biološke raznovrsnosti Srbije.

Mehanizam za pretraživanje

Za lociranje informacija u bazi podataka na sistemu je implemetiran robustan sistem za pretraživanje koji radi po jedinstvenim principima za sve tabele u bazi. Pomoću ovog mehanizma može da se pretražuju tekstualne informacije o taksonomiji (vrste i viši taksoni) kao i fotografijama vrsta. Koji deo baze će se pretraživati definiše se izborom sa padajuće liste ispred polja za unos teksta za pretraživanje.

Pretraživanje može da se vrši na osnovu celog ili dela sadržaja polja. Ukoliko se pretraživanje vršio od pretpostavljenog početka sadržaja polja traženi niz se u polje za pretraživaje unosi direktno bez obzira na mala i velika slova (npr. za upit u sistematiku za niz 'poly' će se dobiti svi taksoni koji počinju sa tim nizom: sve vrste roda Polycarpon, Polydesmus, Polydrusus, Polygala, porodica Polygalaceae itd...). Ukoliko se želi pretražiti unutar sadržaja polja zahtev koji se unosi u polje za pretraživanje treba da počne sa znakom procenta (npr. za isti niz unet u formi '%poly' će se dobiti i: *Andricus polycerus* (Giraud 1859), *Empis (Polyblepharis) cothurnata* Brulle, 1832, *Eupolybothrus (Eupolybothrus) gloriastygis* (Absolon, 1916) itd...).

Traži 1-5 od 5

Naziv
<i>Flammulina velutipes</i> (Curtis) Singer (zimna panjevčica, zimna plamenica)
<i>Hypholoma capnoides</i> (Fr.) P.Kummer (četinarska panjevčica)
<i>Hypholoma lateritium</i> (Schaeff.) P.Kummer (crvenkasta panjevčica)
<i>Hypholoma marginatum</i> J.Schrot. (obrubljena panjevčica)
<i>Kuehneromyces mutabilis</i> (Schaeff.) Singer & Smith (letnja panjevčica)

Alati raspoloživi spoljnim saradnicima

Popunjavanjem registracionog obrasca i dobijanjem odobrenja od administratora korisniku se omogućava da nakon unošenja jedinstvene kombinacije korisničkog imena i lozinke na stranici Prijavlivanje pristupi dodatnim alatima. Korisničko ime i lozinka su privatne informacije vezane za pojedinca i nije dopušteno da se one dele sa drugima.

Registrujte korisničko ime na portalu BioRaS

Pregledanje sopstvenih podataka

Izborom meni opcije *Moji podaci* otvara se panel za pristup podacima kojima je vlasnik trenutno prijavljeni korisnik - *Moji lični podaci*, *Moji nalazi*, *Unos novih nalaza* i *Import nalaza*. Lični podaci nisu dostupni drugim registrovanim korisnicima i služe samo za eventualnu komunikaciju između administratora sistema i registrovanih korisnika.

U odeljku *Moji nalazi* može da se pristupi listi nalaza i fotografija koje je registrovani korisnik poslao u bazu podataka ili je identifikovao vrstu. Ova lista se može snimiti na lokalni kopjuter izborom opcije *Eksport podataka* u CSV koji se nalazi na dnu tabele nalaza.

Unos novih nalaza

Registrovani korisnik može da pošalje u bazu podataka informacije o svojim posmatranjima iz prirode. Novi nalazi se mogu poslati na dva načina.

1. Slanje nalaza kroz panel o vrsti

Na dnu ekrana panela o određenoj vrsti nalazi se link Unesi nalaz za ovu vrstu. Klikanjem na ovaj link otvara se panel u kojem je vrsta izabrana a registrovani korisnik treba da unese podatke o datumu, legatoru, identifikatoru vrste, prostornoj definiciji nalaza i fotografiji koja ilustruje nalaz.

2. Slanje nalaza za više vrsta sa određenog terenskog izlaska

Izborom meni opcije Unesi novi nalaz (opcija levog menia Moji podaci) otvara se panel sastavljen iz dva dela. U gornjem delu se unose podaci o terenskom radu: prostorna definicija nalaza i datum. U donjem delu panela se nalazi red u kojem se definišu podaci o legatoru, identifikatoru i posmatranoj vrsti. Na kraju svakog reda je link ikona fotoaparata kojom se unosi ilustracije date vrste videne u okviru datog terenskog izlaska.

U panelu se u jednom momentu mogu uneti podaci o više vrsta sa istog lokaliteta videne istog datuma. Na dnu liste se nalazi link Nova vrsta koji u tabelu dodaje red za unos podataka o novoj vrsti. U jednom momomentu se mogu uneti podaci o 10 nalaza sa jednog lokaliteta i jednog datuma. Kada se završi sa definisanjem podataka o nalazima koji se šalju u bazu klikom na pločicu Pošalji nalaze oni se i upisuju u bazu podataka i čekaju verifikaciju od strane bliskog saradnika ili moderatora taksonomske grupe. Nakon verifikacije nalaz više nije moguće manjati niti izbrisati od strane registrovanog korisnika koji je nalaz poslao.

Unos novog nalaza

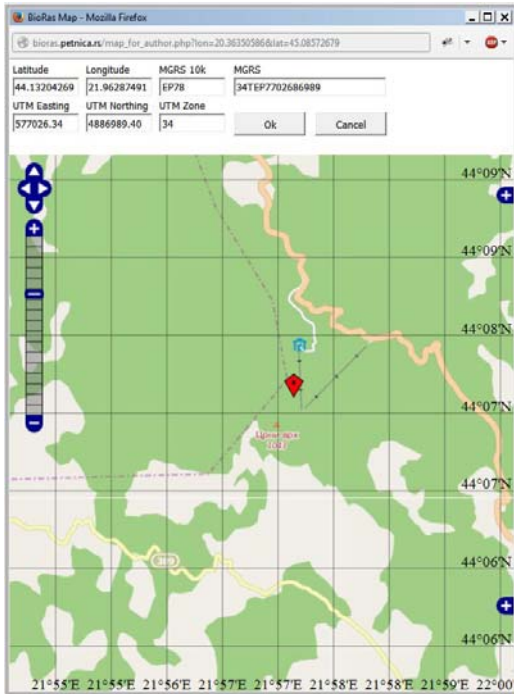
širina	dužina	
45.08572679	20.36350586	
datum	godina	
10/09/2014	2014	

Novi red Obris poslednji red

legator	identifikator	vrsta	grupa
Gabor Mesaroš	Gabor Mesaroš	Cantharis (Cantharis) rustica Fallen, 1807	Izbor grupe
legator	identifikator	vrsta	grupa
Gabor Mesaroš	Gabor Mesaroš		Izbor grupe

Unos u polje vrsta je osetljivo na uneti tekst (*incremental search*). Kako se unosi tekst, slovo po slovo, polje nudi vrste koje su nađene u bazi. Izbor vrste se vrši izborom sa liste koji nudi skript a NE ono što nudi browser. Ukoliko je vrsta pravilno izabrana, padajuća lista Grupa postaje neaktivna. Ukoliko se unosi provizorna identifikacija (ime vrste ukucano u polje a ne izabrano sa liste) skript će tražiti da se izabere grupa kojoj data vrsta pripada!

Podaci o mestu nalaza unose se postavljanjem tačke u panelu sa mapom koja se dobija klikanjem na ikonu čioda. Mapa u panelu za unos mesta nalaza može da se pomera, zumira i podešava radi lakšeg lociranja tačnog mesta gde je kostatovana data vrsta. Klikanjem na mapu popunjavaju se polja sa koordinatama u različitim koordinatnim sistemima a potvrda izabranog mesta vrši se klikanjem na Ok.

Uz nalaz se treba priložiti i slika. Klikanjem na ikonu fotoaparat u redu za unos identifikacije nalaza otvara se panel u kojem se definište mesto gde se nalazi fotografija koja ilustruje nalaz.

Fotografija koja ilustruje nalaz može da se pošalje sa lokalnog kompjutera (Browse) ili da se poveže sa slikom na internetu – Putanja ka slici i Putanja ka stranici (na kojoj je slika)!

Napomena:

Putanja ka slici sa interneta MORA da ima pravilan URL i da se završava sa ekstenzijom JPG ili da se koristi URL koji se dobija klikanjem desnim tasterom miša na sliku u forumu o biološkoj raznovrsnosti (<http://forum.biodiv.petnica.rs>) i izborom Copy Image Location (Firefox) ili Copy Image URL (Chrome)!

Npr:

(<http://forum.biodiv.petnica.rs/index.php?action=dlattach;topic=2589.0;attach=12550;image>)

Nakon izbora slike ona se mora prvo poslati (Upload) i ako je sve u redu kliknuti na OK.

USPEŠAN RAD!